

Valsts pētījumu programmas
**“Letonika latviskas un eiropēiskas
sabiedrības attīstībai” 3.kārtas**
projektu pieteikumu atklātā konkursa
izvērtēšanas pārskats

SATURS

- 3 Par konkursu
 - 5 Projektu pieteikumi
 - 5 Izvērtēšana
 - 6 Projekta īstenošana
 - 7 Ekspertu atziņas
-

Par konkursu

Latvijas Zinātnes padome (LZP), pamatojoties uz Ministru kabineta 2018. gada 4. septembra noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 17. punktu, 2022. gada 5. jūlijā izsludināja Valsts pētījumu programmas "**Letonika latviskas un eiropiskas sabiedrības attīstībai**" projektu pieteikumu atklātā konkursa 3. kārtu ar iesniegšanas termiņu 4. augustā. Tā kā konkursā iesniegtais projekts tika noraidīts saskaņā ar neatbilstību administratīvās atbilstības kritērijiem, 2022. gada 15. septembrī LZP atkārtoti izsludināja Valsts pētījumu programmas "**Letonika latviskas un eiropiskas sabiedrības attīstībai**" projektu pieteikumu atklātā konkursa 3. kārtu ar iesniegšanas termiņu 5. oktobrī. Konkursa ietvaros bija plānots finansēt vienu projektu, kas izpildītu MK rīkojuma 6.7. apakšpunktā noteikto uzdevumu, nosakot, ka maksimālais projekta finansējums ir 415 025 *euro*. Projekta īstenošanas laiks ir 26 mēneši no līguma par projekta īstenošanu spēkā stāšanās dienas.

Konkursā varēja piedalīties Latvijas Republikas zinātniskās institūcijas, kas reģistrētas Zinātnisko institūciju reģistrā un kā sadarbības partneris zinātniskā institūcija, kas atbilst pētniecības organizācijas definīcijai, vai valsts institūcija, kurai zinātniskās darbības veikšana ir noteikta ar ārējo tiesību aktu, nolikumā vai statūtos.

Valsts pētījumu programmas "**Letonika latviskas un eiropiskas sabiedrības attīstībai**" **virsmērķis** ir Latvijā veidot iekļaujošu latvisku un eiropisku zināšanu sabiedrību, kuras pamats ir demokrātiskās vērtības, latviešu valoda un kultūra. Programmas īstenošanas mērķis ir radīt risinājumus un zināšanas, lai sekmētu ilgtspējīgu Latvijas sabiedrības un valsts attīstību. Tas ietver nepieciešamā cilvēkkapitāla un zināšanu bāzes paplašināšanu, izglītības transformācijas iespēju izpēti, kā arī valodas, vēstures, kultūras un Latvijas iedzīvotāju un diasporas identitāšu veidošanās pētniecību.

Programmu izstrādājusi Izglītības un zinātnes ministrija, sadarbībā ar programmas stratēģiskās vadības padomi, piedaloties pārstāvjiem no Eiropas Parlamenta, Valsts prezidenta kancelejas, Valsts kancelejas, Ārlietu ministrijas, Kultūras ministrijas Tieslietu ministrijas, NATO Stratēģiskās komunikācijas ekselences centra, SIA "Tilde", Latvijas Jauno zinātnieku apvienības un Latvijas cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācijas "SUSTENTO", kā arī diasporas zinātnieki no Kristiana Albrehta universitātes Ķīlē (*Christian-Albrechts-Universität zu Kiel*) un Londonas Universitātes koledžas (*University College London*). Izstrādājot programmu, ministrija konsultējās ar Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Zinātnes padomes pārstāvjiem.

Atbilstoši programmas "**Letonika latviskas un eiropiskas sabiedrības attīstībai**" visrsmērķim **3. kārtā** programmā ir noteikts **mērķis** Ministru kabineta rīkojuma 6.7. apakšpunktā noteiktā uzdevuma - **latviešu literatūra un tās pētniecība valstiskās identitātes un iekļaujošas sabiedrības perspektīvā** - izpilde.

Šī uzdevuma priekšmets ir starpdisciplināra latviešu literatūras un literāro procesu izpēte, kas iekļauj šādus virzienus:

- literatūras teorija un kultūras studijas: literatūras potenciāls identitāšu pētniecībā un Eiropas piederības veidošanā, atklājot kultūras un varas attiecību dinamiku. Kritisku un starpdisciplināru teoriju pielietojums latviešu literatūras telpā sabiedrībai aktuālu tēmu analīzei un izpratnei. Literatūras loma sabiedriskās domas un politisko naratīvu veidošanā mūsdienās un vēsturiskā skatījumā;
- tekstoloģija un tehnoloģijas: starpdisciplināri pētījumi par literatūras radīšanu un tulkošanu. Literatūra digitālo humanitāro zinātņu perspektīvā. Literatūras mediju un izdevējdarbības studijas, literārās gaumes, grāmatu patēriņa un aprites pētniecība, literatūras un periodikas cenzūras un pašcenzūras studijas dažādos vēstures posmos;
- literatūras izglītība un sabiedriskā zinātne: jauni mācību līdzekļi un digitālie resursi literārās kompetences pilnveidošanai dažādās sabiedrības grupās Latvijā un diasporā: zinātniski pamatoti digitālās lasītprasmes instrumenti izmantošanai digitālajos mācību līdzekļos un daiļliteratūras digitālajos resursos. Literatūra un lasīšanas paradumu dinamika, tās pārnese uz citām radošo industriju nozarēm.

Programmas īstenošanā tiks ievēroti arī horizontālie uzdevumi, kas, pirmkārt, paredz pētniecības procesa un pētījuma rezultātu ietekmi uz zinātnisko kopienu, studējošajiem un arī sabiedrību kopumā, tai skaitā veicinot izpratni par pētniecības lomu un devumu sabiedrībai. Programmas ietvaros tiks nodrošināta regulāra komunikācija ar visām Latvijas zinātniskajām institūcijām attiecīgajā jomā. Pētniecības rezultātiem būs jānodrošina pēc iespējas publiska pieejamība, tai skaitā publicējot rezultātus brīvpiekļuves žurnālos un deponējot jauniegūtus pētniecības datus pētniecības datu repozitorijos, tādējādi nodrošinot rezultātu pieejamību tālākai pētniecībai, studējošajiem un pētniecības kopienai.

Projektu pieteikumi

Pirmajā uzsaukumā tika iesniegts viens projekts, kas tika noraidīts administratīvajā vērtēšanā. Atkārtotajā uzsaukumā tika iesniegts viens projekta pieteikums, ko iesniedza Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts (LU LFMI) sadarbībā ar Latvijas Universitāti (LU), Latvijas Nacionālo bibliotēku (LNB) un Daugavpils Universitāti (DU).

LZP izvērtēja projekta pieteikuma atbilstību konkursā noteiktajiem administratīvajiem kritērijiem, pēc tam to nododot zinātniskajai izvērtēšanai ārzemju ekspertiem.

Izvērtēšana

Konkursa izvērtēšanai ir noteikti trīs kritēriji ar atšķirīgu svaru kopējā vērtējumā:

"Zinātniskā izcilība" - 30%

„Ietekme” - 50%

„Ieviešana” - 20%

Ņemot vērā programmas mērķus un tematiskos uzdevumus, tika ievērots *peer review* (līdzinieku vērtēšana) princips, piesaistot ārzemju ekspertus ar līdzīgām zināšanām un pieredzi kā projekta vadītājam. Atbilstoši konkursa nolikumam un Ministru kabineta 2018. gada 4. septembra noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 23. un 24. punktam, projekta pieteikuma izvērtēšanai LZP atlasīja trīs neatkarīgus ārvalstu ekspertus ar vērā ņemamu pieredzi vairākās humanitāro zinātņu nozarēs un apakšnozarēs. Visa informācija un papildu materiāli ekspertiem tika sniegta angļu valodā.

Katrā kritērijā eksperti varēja piešķirt no 1 līdz 5 punktiem (ar iespēju vērtējumu izteikt ar puspunktu). Kvalitātes sliekšnis bija 4 punkti kritērijā "Zinātniskā kvalitāte" (kritērijs A) un 3 punkti kritērijā "Projekta rezultātu ietekme" (kritērijs B) un kritērijā "Projekta īstenošanas iespējas un nodrošinājums" (kritērijs C) un 10 punkti visos kritērijos kopā. Vērtējumos ekspertiem tika dots uzdevums ietvert atgriezenisko saiti un rekomendācijas projekta iesniedzējiem.

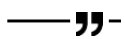
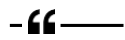
Viens no projekta pieteikuma vērtēšanā iesaistītajiem ekspertiem, ņemot vērā kvalifikāciju un pieredzi, bija atbildīgs par individuālo vērtējumu konsolidēšanu. Katra projekta pieteikuma konsolidētais vērtējums punktos tika aprēķināts, izmantojot formulu:

$$K = (3A \times 0,3) + (3B \times 0,5) + (3C \times 0,2)$$

Projekta īstenošana

Konkursa rezultātā tika pieņemts lēmums par atkārtotajā uzsaukumā vienīgā iesniegtā projekta pieteikuma finansēšanu - **Nr. VPP-LETONIKA-2022/3-0003 "Naratīvs, forma un balss: literatūras iesakņotība kultūrā un sabiedrībā"**, kas ieguva visu pieprasīto finansējumu 415 025 *euro* apmērā. Projektu īsteno no 2022. gada 29. decembra līdz 2024. gada 19. decembrim.

Sagaidāms, ka projekta noslēgumā tiks sasniegti šādi rezultāti:

astoņpadsmit oriģināli zinātniskie raksti, kas iesniegti vai pieņemti publicēšanai Web of Science Core Collection vai SCOPUS datubāzēs iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos; viens oriģināls zinātniskais raksts izdevumos, kurš iekļauts datubāzē ERIH PLUS, kā arī viens cits anonīmi recenzēts zinātniskais raksts starptautiskos un Latvijas žurnālos un rakstu krājumos

piecas recenzētās zinātniskās monogrāfijas

viens noteiktā kārtībā aizstāvēts promocijas darbs un viens sekmīgi nokārtots maģistra valsts (gala) pārbaudījums, ievērojot programmas mērķi un uzdevumus

30 referāti starptautiskās konferencēs; viens Ziņojums par rīcībpolitikas ieteikumiem un rīcībpolitiku ietekmi

Pētījumu īstenošanas projekta vadītāja Dr. Eva Eglaja-Kristsons, kura ir LU LFMI vadošā pētniece, vienpadsmit galvenie izpildītāji, kuri būs atbildīgi par atsevišķu projekta sadaļu izpildi, vienpadsmit projekta izpildītāji, kuri būs atbildīgi par noteiktu uzdevumu izpildi, kā arī seši studējošie (sagaidāms, ka projekta laikā tie iegūs nepieciešamās prasmes un zināšanas, lai turpinātu aktīvu pētniecības karjeru). Studējošie projekta īstenošanas pirmajā un otrajā gadā tiks nodarbināti vidēji ar slodzi, kas pielīdzināma vismaz 1,50 pilna laika ekvivalentam (PLE), tā nodrošinot zinātniskā personāla ataudzi projekta tematiskajās jomās.

Eksperu atziņas

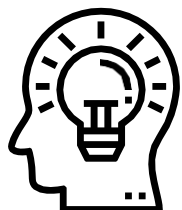
Ārvalstu zinātniskie eksperti novērtēja projektu virs kvalitātes sliekšņa, piešķirot noteiktu punktu skaitu katrā kritērijā, vienlaikus arī norādot projekta stiprās un vājās puses, kā arī rekomendācijas:

Zinātniskā izcilība

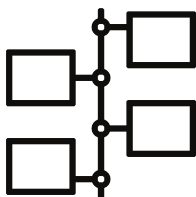
Projekta ietvaros veiktās aktivitātes veicinās zinātniskās kapacitātes celšanu Latvijas pētniecības telpā un attīstīs starptautisko sadarbību attiecīgajā jomā. Tā sagaidāmie rezultāti ir ļoti ambiciozi. Tomēr eksperti norāda, ka projektam dažās jomās trūkst novitātes un ir tendence kļūt fragmentāram.

Ietekme

Projektam ir ievērojams potenciāls radīt nozīmīgu ietekmi zinātnes jomā, jo sagaidāmo zinātnisko rezultātu skaits ir ļoti liels. Projektam būs ievērojama nozīme studējošo zināšanu un kapacitātes celšanā attiecīgajā jomā. Eksperti norāda, ka zināšanu pārnese plašākajā sabiedrībā un jaunu projektu izstrādes plāni ir ieskicēti samērā vispārīgi un tam būtu jāpievērš lielāka uzmanība.

Ieviešana

Konsorcijs apvieno četru atzītu institūciju zinātniekus ar ievērojamām zināšanām literatūrzinātnē un pieredzi starpinstitucionālos pētniecības projektos. Projekta pārvaldības struktūra ir labi pārdomāta, tomēr risku novēršanas plāns ir izstrādāts samērā formāli, tādēļ projekta ieviešanas laikā būtu vairāk jāstrādā ar risku paredzēšanu un novēršanu.

Latvijas Zinātnes
padome

Sagatavoja

Latvijas Zinātnes padome

Smilšu iela 8, Rīga, LV - 1050

izp@izp.gov.lv